

Jó szomszédság, magyar átok...

Eörsi István szerint a hazai jobboldali szélsőségesektől félniük kell a környező országoknak

■ SYLVESTER LAJOS

Egy tetszetős és divatos meghatározás szerint Magyarhon Európa egyetlen olyan országa, amely önmagával határos. Ez a maxima annyira közkedvelt, hogy kiötlését többen is magukénak vallják. Úgy tűnik, a Magyarországon regnáló új politikai kurzusnak sikerül ezt is módosítania. Újabban ugyanis a hon nem önmagával, illetve önnön nemzetéhez tartozó nemzetrészekkel van körülveve, hanem csupa jó szomszéddal, akiket illik gavallérosan körbeudvarolni, születés- és névnapjukról, a Kárpát-medence térképét átrajzoltató nemes törekvéseikről elismerően szólni, miközben a sajátunkról sem feledkezünk meg, de hogy a szomszédság ünnepi jókedvét el ne rontsuk, inkább újflagellánsokként ostorozzuk véresre – no, nem a magunk, hanem – a szomszéd magyar gazda hátát.

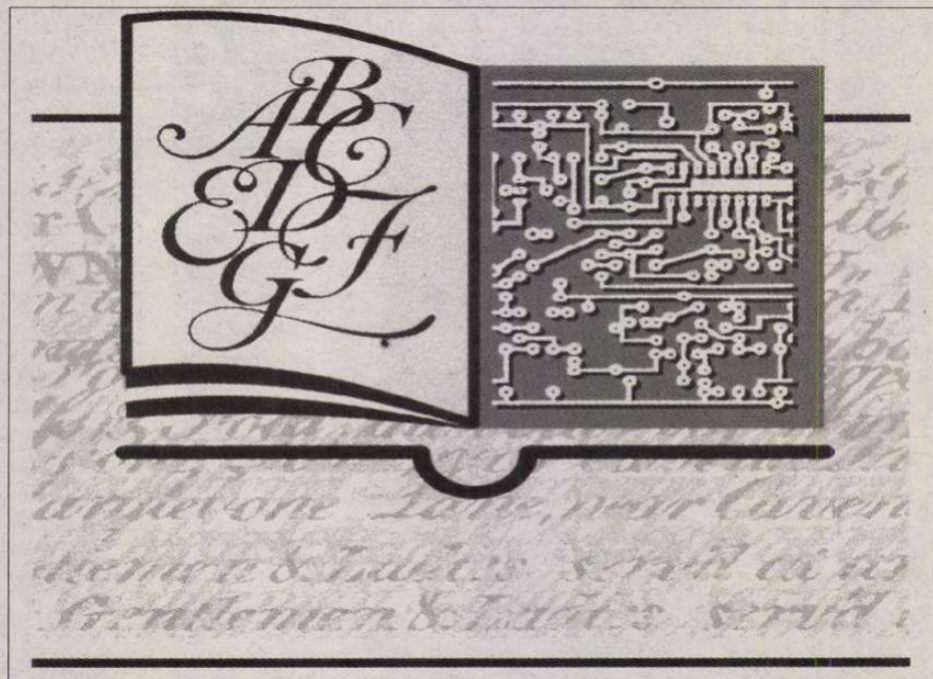
Az abszurd műfajokban jeleskedő Eörsi István tartott ezekben a hetekben egy ilyen mesterkurzust. Előbb Frankfurtban vett részt román lapinformációk szerint egy tizenöt tagú testület – minden bizonnyal politológusok – tagjaként egy konferencián, ahol a szó szoros értelmében is égetően aktuális témát vitathattak meg Nyugat-Európa keleti bővítése címen.

Manole Romano, a bukaresti Románia Liberă – Szabad Románia – nagy példányszámú napilapja számára készített interjú a közép-európai groteszk színmű- és esszéírási nagymesterével, Eörsi Istvánnal. Ez, természetesen a tiszta véletlen folytán, éppen egybeesett Kovács László Koppenhágát megelőző, a magyar kedvezménytörvényt Bukarestben javítató kiruccanásával. Az aztán pláne véletlen, hogy Párizsban a Le Monde egy Budapesten keltezett írásban ugyancsak a magyar státustörvényen verte el a port, az európai normákkal összeegyeztethetetlen devianciának tüntetve föl azt.

Eörsi úr román liberális lapban közölt írását Erdélyben mazsolázva ennek egyetlen többszörösen is kiemelt jellemzőjét tudjuk értékelni: a jó szomszédok iránt érzett szerelmét. Ez annyira forró, hogy nyilatkozatai olvastán az olvasó ösztönösen elhúzódik mellőle, nehogy a benne lévő magvas gondolatok megperzseljék.

Már a dobantás is figyelemre méltó. Eörsi úr országában, mondja, a törvények nem a polgárok, hanem az ügynökök, a besúgók jogait védik. Ez eddig tökéletes. Valószínű, a hazai ügynökhadak nyüzsgésén edződött román olvasó valami pikáns fűszerezett magyar hazafias kémsztorit várna folytatásként. Eörsi István kerüli az olcsó aktualizálást, hiszen ez, tudvalevő, a színpadi művek ártalmára váyon. Ehelyett a közelmúlt történeteivel hozakodik elő, és elmondja a nagy példányszámú lap román olvasóinak, hogy Antall

József felette megrettent, amikor némi ügynökmúltú párttársáról akart megtudni ezt-azt, és munkatársai annyi pártbéli ügynökmúltját teregették ki, hogy ha ezt ő a nyilvánosság ítélőszéke elé viszi, tiltásokat tartalmazó törvényekbe foglaltatja, a parlamenti patkónak az a fele, ahol az övéi ülének, igen megritkult volna. Másodsorban Antall Józsefnek azzal is szembeszólnie kellett, hogy,

KUDÁSZ FERENC GRAFIKÁJA

nagy meglepetésére, a katolikus klérus magas tisztiségeket viselő papjai, a püspökök és a többiek együttműködtek a politikai rendőrséggel. Ennek a következménye az, hogy a politikai rendőrséggel való kollaborálást a törvény ma is az egyház belügyének tekinti.

Ez valóban így van – és így nincs rendjén. De hogy a többi egyházban egy fia ügynök, besúgó, vörös bérenc, bolsi ideológiával bélelt kurafi nelt volna, az, meglehet, még a román olvasót is meglepi, akinek azért a magyar kommunizmusról, mint a jó szomszédokhoz is exportált portékáról, van azért némi fogalma. Amint ez köztudott, ők lennének zömében a Román Kommunista Párt bölcsődeszkájának kifaragói is, és miután a mű elkészült, a moszkvai direktívák szerint vagy azok nélkül ők borították ki belőle az ilyen-olyan ebadta elhajlókat.

Eörsi István azonban ezt a témát csak abszurd drámái felvezetésnek szánta. Ezt a pervers állapotot – ő nevezi így – a '89 utáni másik nagy meglepetés követi: újjászületik a jobboldali szélsőségesesség. A Frankfurtban előterjesztett referátumban Eörsi úr Manole Romano megállapítása

szerint igen sokat időzött ennél a kérdésnél. Úgy tűnt ugyanis, hogy a magyar szélsőségesesség a kommunista diktatúra idején látszólag letargikus állapotba került. Mindenki meglepetésére az egész kelet-európai térségben a két világháború közötti, náci hatás alatt álló jobboldali mozgalmak megelevenedtek. Ennek van magyar, szlovák, román változata. Ezek tartópillérei a nacio-

ón vagyunk! Beszédében hozzátoldotta ugyan, hogy »lélekben óhajt az lenni«. De a miniszterelnöki funkció nem egy »lelki« megbízatás.

»Később Orbán Viktor – na végre, mióta várjuk, hogy színre lépjen! – szóval O. V. később már nem »lelkizett«, hanem azt vallotta: a nagy magyar nemzetet vissza kell állítani!...

»De, Istennek hála, Orbán elveszítette az utóbbi választásokat! Mert, ellenkező esetben, azt hiszem, soha nem fogadtak volna be az EU-ba! Ez az antieurópai, antiromán, antiszerb propaganda felszínre hozza az egész korhadékot...» A riporter zárójelben megjegyzi, hogy I(stván) Eörsi itt egy rusztikusabb kifejezést használt.

A továbbiakban arról társalogtak, hogy Eörsi véleménye szerint gátat lehet-e szabni ennek az antidemokratikus jobboldaliságnak?

– Meggyőződésem szerint igen – így a válasz. Aztán körbejárja azt az állapotot, amikor Magyarország már tagja lesz az EU-nak, Románia még nem. Mikor »a határok gyakorlatilag eltűnnek, mindenki talál egy munkahelyet, egy helyet tanulmányainak elvégzésére, ott, ahol akar. Problémák ott lesznek – szerinte –, hogy Magyarországnak a schengeni törvényeket kell alkalmaznia. És »megoldást kell találni a fájdalmas problémák kezelésére, mert nem lehet azt mondani, hogy magyar származású román állampolgárok beléphetnek Magyarországra, a többiek nem! Ez diszkrimináció lenne!«

Nem folytatjuk. Eörsi úr a román olvasóit cseccsen vagy albán gerilláknak képzelheti – Frankfurtban albánok és csecsenek társaságában referált a kelet-európai problémákról –, vagy Medgyessy Péter miniszterelnök román nyelvtudása után azt gondolhatja, hogy »ezekhez« így, s ezen a szinten kell szólni.

Arra az abszurd helyzetre természetesen nem készült fel, hogy a romániai magyar olvasó is bele-belenéz a román lapokba, és felette boldog, hogy Eörsi úr a Kovács külügyminiszter úr ideológiájához és igény szintjéhez passzívított elmélkedésével Frankfurtban és Bukarestben eltorlaszolja a felette veszedelmes, Európa-, román-, szerbellenes, antiszemita és cigányellenes magyar jobboldali szélsőségesesség Kelet-Európát, a szomszédokat megrémítő terjeszkedésének útját.

Nem kellene-e a kisantant katonai segítségért folyamodni? Ha már az általa emlegetett világháborúk idején és azok után annyi jó és emlékeztetőre méltó dolog történt a térségben, nem lehetne-e a felette veszedelmes magyar expanziós törekvéseknek a baráti fegyverekkel ellenállni?

Vagy megteszi ez a sóderszöveg, egy sok mindenre emlékeztető sajátos szellemiség újrafelhasználható építőanyaga is?